

АНДРІЙ БАБІНЕЦЬ НЕСКОРЕНІ

ХУДОЖНЬО-ДОКУМЕНТАЛЬНИЙ НАРИС

Пам'ять — осколок. Він ворухнеться у кожному з нас. Бо всіх нас зачепила, обпалила війна. Спогадами знову повертаються в душу, тривожать. Люди завжди пам'ятатимуть наслідки війни, великі битви, яскравих героїв. Та в пам'яті народній те, що Перемога кувалася і на невеличких плацдармах, кожному клаптику окупованої землі. І особливо в тих містах і селах, де їх сплюндрував фашистський чобіт, де горе затопило серця и уми. Народ не скорився. Нескорені! Нездоланні!

...Мертвих вивезли із концтабору на підводах за місто і скинули, як поліняки, у спільну могилу, лише трохи притрусивши землею. Василеві Убийко пощастило. Він опинився зверху трупів. І ледь помітне жевріння мозку то заставляло впускати залишки крові у серце, а то осклілі очиці вели у відречений сон, у небуття. У ту листопадову дрімотну ніч місцеві жителі підкралися до могили, щоб пошукати серед нещасних своїх родичів. Але що це? Раптом один з мертвяків поворухив рукою.

Так Убийко потрапив до Тютьковицької лікарні, де його вдалося виходити. Пізніше старший лейтенант Василь Убийко писав у своїй автобіографії: «На фронт мобілізований 23 червня 1941 року. Був командиром взводу управління 4-ї батареї 478 гаубичного артполку. Служив в армії, якою командував генерал-майор Кирпонос на Південно-Західному фронті. Наш полк знаходився разом з військами фронту північніше Києва.

До 24 липня був тричі важко поранений, але продовжував командувати батареєю. Мене змінив начальник штабу нашого 478 артполку. Коли противник оточив нашу безіменну висоту, то підійшов так близько, що полон уже був немінучим. Начальник штабу передав команду на батарею: «Вогонь на мене». Прогриміли останні розриви із 4-х гармат батареї. Багато було знищено фашистів, але й наші воїни були побиті. Начальник штабу, начальник особливого відділу і з ними писар полку були важко поранені. Старший лейтенант із штабу полку, що залишився живим, пустив собі кулю в груди. Всі поранені, що були ледь живі, 25 липня потрапили до ворога у полон».

Годі фашисти привезли військовополонених у Макарівку і помістили в клуб. Годували бранців місцеві жителі, вони ж і надавали медичну допомогу. Звідси гітлерівці перевезли полонених в місто Житомир і помістили у казарми Богунського полку. А 15 серпня 1941 року цю групу військовополонених доставили у рівненську тюрму. Це був табір військовополонених № 1. Тут знаходилось кілька наших генералів. До кінця листопада більшість поранених у тюрмі померла. А тих, що залишилися в живих, німці почали переводити групами у табір № 2. Це був двір колишньої обласної автоконтори. Бранці голодні, напівроздягнені вмирали одні за одними. До гурту мерців вкинули й Василя. Але доля була милосердною до нього. Його витягли якісь чоловіки із могили і відправили у Тютюковичі. Там він і очухався. Незабаром Василя Убийка із лікарні виписали, і він пішов бродити дорогами Рівненщини на костях. Оженіно, Новоставці, Бабин, Симонів. Відтак потрапив у Гощу. Складність цих мандрів полягала ще й в тому, що Василь був росіянином, родом з Ростовської області. Отже, українською говорив поганенько. Та тоді люди мали спільну біду — війну, і ніхто особливо не дивився, якої ти національності. Адже опинилися всі в одній катівні, ім'я якій — фашизм.

Спочатку Василя Павловича Убийка пригрів коваль Корній. Колись навпроти Свято-Михайлівської церкви у Гощі була кузня. Старі люди пригадують, що ковалем був солдат ще царської армії Корній.

„Районна управа направила ночувати Убийка до коваля Корнія, тут же в Гощі. У коваля завжди було людно. Споконвічно потрібне ремесло збирало селян біля ковальського горнила.

— Це хто? — спитав Корнія мужик, що виділявся добротним одягом.

— Пленний, — відповів господар.

— Що збираєшся робити? — знову запитав мужик у передчутті дешевої робочої сили. Василь сидів на лаві виснажений, висохлий, познизував худим плечем.

— Поїдеш до мене, в Іллін, — не відставав чоловік. — Помолотиш у мене жито, потім в інших так і перезимуєш.

Приїхали вночі. Влас Горбачук, що був з ними і всю дорогу мовчав, сказав до Убийка:

— Будеш ночувати в мене.

І вже в хаті додав:

— Пішов він до чорта, той мужик. Щоб ти, хворий, на одній нозі молотив йому жито.

І, звертаючись до дружини, що ще не спала, а чекала чоловіка, ствердив:

— Поживеш у мене, у нас. Правда, Уляно?

(Далі буде).